

JOHN STEINBECK **EGEREK ÉS EMBEREK** HÁTTÉRANYAG ÉS TANÍTÁSI SEGÉDLET PEDAGÓGUSOKNAK

Készítette GYESKÓ ÁGNES

Kedves Tanárnő és Tanár Úr!

Magyartanárként és osztályfőnökként is tudom, és aki próbálta, mind tudja, mekkora fáradság egy színházlátogatást megszervezni és előkészíteni. Ki kell választani a korosztálynak megfelelő darabot és előadást, esetleg előre meg is kell nézni, hogy megfelelő-e a színvonala a produkciónak. Gondolkodni kell azon is, beilleszthető-e és hogyan a tananyagunkba, akár az irodalom, akár pl. az emberismeret és etika tananyagba, vagy akár az osztály közösséggé formálódásának folyamatába. Meg kell rendelni a jegyeket, a jegyek árát össze kell szedni, persze, el is kell menni a jegyekért, a szülővel egyeztetni, az utazást megszervezni, különösen akkor bonyolult ez a feladat, ha másik településre kell elmennünk. Ha később érünk haza, egyeztetni a többi kollégával, hogy ne feleltessék a tanulókat és még más, itt fel nem sorolt teendők. Így nem meglepő, ha arra már kevés idő és energia jut, hogy előkészítsük az élményt, és hogy a látottakat feldolgozni segítő órákat találjunk ki. Előadásainkhoz ezért készítünk olyan segédanyagokat, amelyek megkönnyítik azoknak a pedagógusoknak a munkáját, akik diákjaikkal ellátogatnak hozzánk. Reméljük, hogy hasznosnak találják ezt a kezdeményezést, és szeretnénk, ha visszajelzéseket kaphatnánk Önöktől, hogyan váltak be a segédanyagok, sikerült-e az órákon kipróbálni, segítették-e a feldolgozást.

AZ **EGEREK ÉS EMBEREK** AZ ISKOLAI TANANYAGBAN

Az irodalom tananyagba 7-12. évfolyamig bárhová beilleszthető az előadásról való beszélgetés. A műben megfogalmazott emberi problémák és a közérthető nyelve egyszerűen befogadhatóvá teszi a darabot kb. 13 éves kortól.

Kézenfekvő a realizmus és a 20. századi világirodalom tanításakor megnézni, és Csehov dramaturgiája és a századvégi szimbolizmus tanításakor is. A darabban fontos szerepet kap az, hogy a főszereplőket a saját jövőképük, saját vágyaik éltetik, mint ahogyan pl. a Három nővérben vágyakoznak a szereplők Moszkvába. Moszkva és az Egerek és emberekben a farm egy minőségibb, emberhez méltó, önazonos élet szimbólumává válik, a boldogság lehetséges helyszínévé jelenik meg.

Daniel Keyes: Virágot Algernonnak c. regénye több iskolában ajánlott olvasmány 8-10. évfolyamokon. A regénybeli Charley és a darabbeli Lennie összevethetőek mint jóindulatú és jól dolgozó értelmi fogyatékosok, akik nem értik teljesen a társadalom szabályait, az emberek metakommunikációját, így sebezhetőek, kiszolgáltatottak, viszont a barátaikért tűzbe mennek.

Az etika és az osztályfőnöki órákon nagyon termékeny vitaalapot nyújthat a darab. Noha kb. 80 évvel ezelőtt játszódik, emberi viszonyai nagyon is maiak: a kiközösítés, a mentálisan sérültekkel szembeni magatartás, az agresszióra adható helyes válaszok, a szegénység és társadalmon kívüliség problémáit egyaránt felveti. Valamint azt is, hogyan tarthatják bennünk a lelket a tervek, hogyan adhatnak méltóságot az életnek az álmok, miért jó, ha az ember nincs egyedül, ha számíthat a barátjára.

STEINBECK ÍRÓI STÍLUSA ÉS A DARAB ÉRTHETŐSÉGE

“A szikár, minden sallangtól mentes, sodró erejű kisregény a nagy gazdasági világválság idején két vándormunkás tragikusan felemelő történetén keresztül mutatja be a modern társadalom elidegenedésének, az emberi kapcsolatok kiüresedésének pusztító hatását.”

Azt gondolhatjuk, talán könnyebben érthető az alaphelyzet és a szereplők társadalmi meghatározottsága, ha a tanulók tisztában vannak a harmincas évek vidéki amerikai életével és azzal, mi is a gazdasági világválság. De valójában elég annyit megérteni, hogy két otthontalan munkás vándorol idénymunkákat keresve tanyáról tanyára. Szegények sőt szinte nincstelenek, és alig értenek valamihez. Éhbérért dolgoznak, alig is lehet reményük arra, hogy otthonuk, anyagi szempontból stabil életük legyen. – Ez így akár ma is elképzelhető emberi sors.

“1962-ben Steinbeck megkapta az irodalmi Nobel-díjat „...realisztikus és nagy képzelőerejű írásaiért, melyek szimpatizáló humorral és éles társadalmi meglátással párosulnak.” Steinbeck nem érezte jogosnak a megtiszteltetést.

A díj átvételekor megfogalmazta írói ars poeticáját: “... Az író arra van hivatva, hogy előremozdítsa az emberi szív és szellem nagyszerűségét, hogy képes legyen nagylelkűséget találni a vereségben, hogy megtalálja a bátorságot, az együttérzést, és a szeretetet. A gyengeség és a kétségbeesés véget nem érő harcában ezek a tulajdonságok a reménynek és a nehézségek leküzdésének fényes zászlajai. Az az író, aki nem hisz abban, hogy az ember tökéletesíthető, nem szentelheti magát az írói hivatásnak, nem igényelhet magának helyet az irodalomban.”

“Steinbeck írásaira a realizmus a legjellemzőbb. Nyelvezete egyszerű, mégis kifejező. Képzetele egy a természettel: azt és úgy írja le, ahogyan a dolgok vannak és történnek. Ilyenek a szűnni nem akaró oklahomai porviharok, melyek szinte szimbólumai a nyomor elől való menekülésnek. Steinbeck igazi elbeszélő hangját akkor találta meg, amikor témáiban visszatért serdülőkkora színteréhez. A mexikói és ázsiai munkások beözönlése Kaliforniába egy olyan sokszínű kulturális változatosságot hozott létre, amely rányomta egyedülálló bélyegét írásaira is.”

“Steinbeck helye az irodalomban biztosítva van. Élni fog számtalan író munkájában, mindazokéban, akik megtanulták tőle, hogyan kell az elfelejtett embereket felejthetetlenül bemutatni.”

„2003-ban Mississippi államban egy iskolabizottság kijelentette, hogy az istenkáromlás az Egerek és emberekben veszélyes hatással van a diákokra, és betiltotta a könyv olvasását. Az amerikai könyvtári szövetség American Library Association szerint 1990 és 2004 között Steinbeck egyike volt annak a tíz szerzőnek, akik a legtöbb negatív véleményt kapták a konzervatívabb olvasóktól. Manapság mindez eltűnőben van az Államokban, és a steinbecki örökséget egyre nagyobb tisztelet veszi körül. Az író legtöbb könyve kötelező olvasmány az amerikai középiskolákban; emlékéért múzeumok őrzik, az ország könyvtáraiban minden munkája megtalálható.”

Steinbeck Magyarországon is rendkívül népszerű. Valódi társadalmi és emberi problémákról nagyon közérthetően, hagyományos regényepikai eszközöket használva ír, ezért az egyik legolvasottabb író.

(Az idézetek a wikipédiáról és a literáról származnak)

A mű eredetileg kisregénynek készült, maga Steinbeck dolgozta át színdarabbá. Soha nem nézte meg az előadásokat a saját darabjából. 2 alkalommal megfilmesítették (1939, 1992).

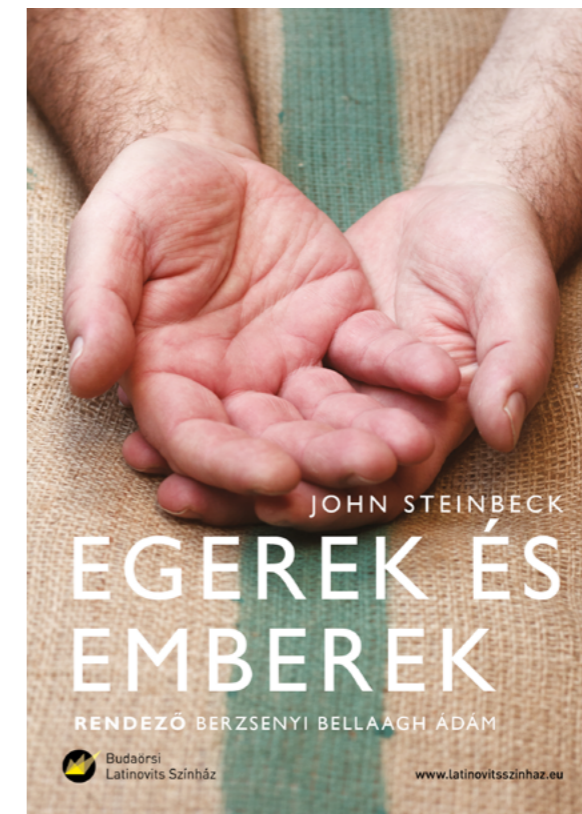
RÁHANGOLÓDÓ FELADATOK A BUDAÖRSI LATINOVITS SZÍNHÁZ EGEREK ÉS EMBEREK CÍMŰ ELŐADÁSÁRA RENDEZŐ: BERZSENYI BELLAAGH ÁDÁM

1. A CÍMRŐL

- Mi minden jut eszetekbe az egerekről? Milyen metaforikus jelentései vannak ennek az állatnak az emberi kultúrában? Ötleteiteket rögzítsétek táblázat vagy pókhálóábra segítségével!
- Mit sugall a címbeli mellérendelésük a fogalmaknak: egerek és emberek?

2. AZ ELŐADÁS PLAKÁTJÁRÓL

Milyen gondolatokat indít el bennetek az előadás plakátján látható egymáson nyugvó 2 nyitott tenyér? Ha metakommunikációs jelnek vesszük, akkor mi mindent jelent ez a gesztus?

3. EGY JELENET, EGY BESZÉLGETÉS

a, Olvassátok el ezt a kis beszélgetést! Írjátok legalább 3-4 teljesen különböző magyarázatot hozzá a következő szempontok alapján:

- Milyen viszony van a 2 szereplő között?
- Miért akarna George egyedül lenni? Mi a baj Lennie-vel?
- Miért nem megy el mégsem George?
- Miért nem megy el Lennie?
- Esetleg: milyen ember George? Milyen ember Lennie?

GEORGE Istenem, de rohadt nehéz veled. Én hogy elvolnék, ha nem lennél a nyakamba. Én hogy milyen jól elvolnék. (...) Mikor néha arra gondolok, milyen vígan elvolnék nélküled. Beleőrülök már tényleg. Egy perc nyugalmam nincs.

LENNIE Akarod, hogy elmenjek? hogy legyél egyedül?

GEORGE Persze, hova mennél?

LENNIE Hát én ... oda föl a hegyre. Ahol van például egy barlang.

b, Játsszátok is el a saját magyarázataitok alapján többféleképpen a kis párbeszédet! Használjátok ki a hangszín, hanglejtés és a metakommunikációs eszközök nyújtotta lehetőségeket!

c, Hogyan módosul az előzetes elképzeléseitek, ha kiegészítjük a párbeszédet még néhány mondatokkal? Vajon miért nem mehet George szórakozni és miért nem tudja az állását megtartani? Több lehetőséget is találjatok ki!

GEORGE Bemennék akármelyik étterembe, azt rendelnék, amit akarok. (...) Meginnék három liter whiskeyt, vagy mondjuk a kocsmában mondjuk pókereznék meg biliárdoznék. De ehelyett mi van. Ehelyett te vagy a nyakamon! Egy rohadt állást nem bírunk megtartani, mindet elveszítem miattad!

4. SÉRÜLT A CSALÁDBAN, A TÁRSADALOMBAN

a, Beszélgetsetek arról, milyenfajta fogyatékoságokat ismertek, ezen belül milyen értelmi sérüléseket és fogyatékoságokat! Találkoztatok-e már ilyen emberrel vagy ismertek-e fogyatékkal élőket?

b, A darab egyik főszereplője, Lennie értelmi fogyatékos. Hogyan módosítja ez az információ a 3. feladatban olvasott jelenet értelmezését?

5. ÁLMOK, VÁGYAK, TERVEK – ÍRÁS SAJÁT MAGAM SZÁMÁRA

Írjátok arról 8 percig megállás nélkül szabadon, megfontolások és szabályok nélkül, hogy mire vágytok nagyon-nagyon az életben! Olyasmikre gondoltok, amit előbb-utóbb teljesíthetőnek gondoltok, amiért hajlandóak vagytok sokat tenni, dolgozni és ami nagy boldogságot okozna. Valamiféle cél, terv is lehet a közelebbi vagy távolabbi jövőre. Nem kötelező senkinek megmutatni, de aki akarja, az felolvashatja a többieknek, amikor elkészült.

ÉRTELMEZŐ FELADATOK

AZ EGEREK ÉS EMBEREK CÍMŰ ELŐADÁSHOZ

1. SZEREPLŐK, JELLEMEEK

Milyenek ismertétek meg a szereplőket? Készítsétek el a főszereplők jellemterképét! Írjátok a lap közepére a nevet, majd köré 5-8 jellemző tulajdonságot és/vagy szándékot, törekvést és/vagy képességet és/vagy viselkedésmódot. Támasszátok alá mindegyiket a darabból vett 1-1 példával, helyzettel! Osszátok el a szereplőket a csoportok között:

LENNIE, GEORGE, CANDY, CURLEY, CURLEY FELESÉGE, SLIM, CROOKS

Ha kevesebb csoport van, elhagyhatjátok valamelyik kisebb szereplőt vagy létszámtól függően dolgozzatok párokban! Az is érdekes lehet, ha a 2 főszereplőt 2-2 csoport is jellemzi, így össze tudjátok hasonlítani, ki hogyan, milyenek látta ezeket az embereket.

Tegyétek ki a lapotokat a falra és mutassátok be egymásnak a szereplőket!

2. ÁLMOK, VÁGYAK, TERVEK

a, Idézzétek föl, milyen életre vágyik George és Lennie! Mesélje el valaki a csoportban!

b, A darabban Lennie többször is elmeséli George-dzsal ezt a közös álmot. Milyen helyzetekben hangzik el a mese? Mikor miért hangzik el? Mi a hasonlóság és mi a különbség a helyzetek és a mesélés módja között? (az 1. jelenet vége felé; a 3. jelenetben Candyvel együtt; A 4. jelenetben Lennie meséli Crooksnak; a darab legvégén)

c, Mit gondoltok, mennyire reális a tervük az adott körülmények között amíg ketten vannak? Milyen gazdasági, társadalmi, anyagi helyzetben vannak? Változnak-e az esélyek akkor, amikor Candy is hozzájuk szegődik? Két különböző vélekedést olvashattok erről:

GEORGE Ketten van összesen tíz dollárunk. De azért (...) Ha Lennie-vel egy hónapot dolgozunk, és ne költünk semmit, az lesz száz. Az már összesen négyszáznegyven. Azért biztos megkapnánk. (...) Megcsináljuk. A jóistenit neki, kikalapáljuk a házat és ott fogunk lakni. (3. jelenet)

CROOKS Hányan jönnek, hátukon a hálósák és ugyanezen fantáziálnak. Hány százan. Jönnék, elégük lesz, mennek tovább. És mindegyiknek az a föld a mániája. De egyiknek se lesz az életben. Egy az egyben mint a mennyország. ... Senki se jut a mennyországba. Senkinek se lesz földje. (4. jelenet)

d) Miért van szükségük erre az életmesére a főszereplőknek? Mit jelent Lennie és mit jelent George számára? Van-e különbség ebben közöttük?

e) Mi a többiek életmeséje? Milyen álmaikat, vágyaikat tudják beteljesíteni és melyeket nem?

1. Idézzétek föl Candy legfontosabb emlékét! Miért, mi minden miatt lett számára ez az esemény ilyen jelentős?

CANDY Egyszer voltam egy ilyen szalonban... Azt nem hiszed el. (...) vörös szőnyeg a lépcsőn. (...) Leülünk ilyen puha fotelokba. Ingyen cigaretta az asztalon. Jön egy kis japán az italokkal, az is ingyen. Amit akarsz. Aztán jönnek a lányok, de mindegyik... udvaias meg csendes meg ilyen nagyon csinos. Nem ilyen repedtsarkú.

GEORGE (...) Egy heti munkád elcsorgott azon a piros szőnyegen.

Candy: Hát egy heti, az lehet. De hány hetet dolgoztam egész életemben. Abból nem emlékszem egy hétre se. De viszont ... ez volt vagy húsz éve. És még mindig emlékszem.

2. Mire vágyik Curley felesége? Volna-e lehetősége beteljesítenie az álmait, ha nem halna meg? Mit gondoltok, miért éppen Hollywoodról ábrándozik?

3. BARÁTSÁG

a, Meséljétek el George és Lennie barátságának kezdetét! Miért lettek barátok, miért vannak együtt, miért van szükségük egymásra? Vitassátok meg, mit kap ebben a kapcsolatban Lennie és mit ad? Mit kap ebben a kapcsolatban George és mit ad?

b, Hogyan jellemzik a saját helyzetüket és a barátságukat? Miben különböznek ők a többiektől?

GEORGE Az ilyen figurák, akik napszámban dolgoznak, a legmagányosabb figurák az egész világon. Nincsen családjuk. Sehova se tartoznak. Elmennek egy gazdaságba, összekaparnak valami kis pénzt, aztán be a városba, és elszórják, úgy ahogy van. Aztán szakadhatnak meg rögtön egy másik gazdaságban. Nem látnak ki belőle. A jövőbe.

LENNIE Igen, igen! De viszont mondd el, hogy velünk mi van.

GEORGE Velünk nem ez a helyzet. Mivelhogy nekünk van jövőképünk. Egy az, hogy van valaki, akivel beszélni tudunk. Nekünk nem kell elinni az agyunkat a kocsmába, csak mert úgyszincs hova menni. Ha a többiek sítire kerülnek, ott el is rohadhatnak, senki rájuk se bagózik.

LENNIE De viszont, mi nem! És tudod miért? Mert... mivelhogy... neked itt vagyok én... és nekem meg itt vagy te. Hát azért! (1. jelenet)

c, Hogyan gondolkodik erről a barátságról ill. általában a barátságról, együttműködésről a két rezonőr jellegű szereplő, Slim és Crooks? Fogalmazzatok meg a saját szavaitokkal! Segítenek az idézetek.

SLIM Nem sokan utaznak ketten. Bár nem is értem. Talán mindenki fosik a másiktól ebben a rohadt világban. (...) Fura azért, hogy együtt vagytok. ... Egy ilyen lökött, meg egy ilyen okos, mint te.

(...)

GEORGE Senkim nincs. Nézem, akik egyedül mennek egyik gazdaságból a másikba. Nem annyira jó az. Minek örüljenek? A végén megkeserednek.

SLIM Meg, tudom. Nem is akarnak beszélni senkivel. ... mindenki törődjön a maga dolgával. De igazából mi a saját dolga ... (2. jelenet)

CROOKS Mondom, mi van, ha George bement a városba, és többet nem látod. Csak a példa kedvéért.

LENNIE Nem csinál olyat. George nem csinál olyat. ...

(...)

CROOKS De most már érted, hogy neked ott van George. Tudod, hogy visszajön. Mi lenne, ha nem lenne senkid? Mi lenne, ha nem mehetnél be a barakkba rögzíteni, mert fekete vagy? (...) Valaki kell, aki ott van. Meg lehet örülni, ha nincs senki. Mindegy, ki, csak ott legyen. (4. jelenet)

d, Hogyan függenek össze George és Lennie életében ezek az érzések, élmények, értékek? Beszéljétek meg, majd ábrázoljátok fogalomtérképen. Egészítsétek is ki a listát!

BARÁTSÁG, EGYMÁS IRÁNTI FELELŐSSÉG, EMBERI MÉLTÓSÁG, EGYÜTTÉRZÉS, JÖVŐKÉP

e, Jellemezzétek a kettőjük kapcsolatát a nyitott mondatok segítségével!

George úgy szereti Lennie-t/ragaszkodik Lennie-hez, ahogyan/mint .....

Lennie úgy szereti George-t/ragaszkodik George-hoz, ahogyan/mint .....

4. ELŐREUTALÁSOK, MOTÍVUMOK

Milyen dramaturgiai (cselekményvezetési) szerepük van ezeknek a történéseknek, tetteknek, eseményeknek és tárgyakkal a műben a végkifejlet szempontjából? Tegyétek őket a dráma időrendjébe és találjatok közöttük összefüggéseket?

pisztoly, Candy és a kutyája, Curley felesége mindig „útban van”, a Weedben történt eset a piros ruhás lánnyal, az egér halálra simogatása, Candy kutyájának tarkón lövése, Curley feleségét figyelmeztetik, nehogy elcsessze a dolgokat, Curley kezének összeroppantása, a kiskutya halálra simogatása, George betanítja Lenniet, hova bújjon, ha baj van, George többször mondja, ha bunyó lesz, nem akar belekeveredni

5. FOGYATÉKOSSÁG ÉS ERKÖLCSI FELELŐSSÉG

a, Mit gondoltok Lennie értelmi fejlettségéről és állapotáról? Képes lenne-e egyedül megállni a helyét a társadalomban? (Segítenek a lenti szövegek véleményetek kialakításában.)

b, Felelősségre vonható-e Lennie a tetteiért? Rendezetek vitát a csoportban. A csoport egyik fele sorakoztasson fel érveket amellet, hogy Lennie tudatában volt annak, hogy ölni bűn és ő bűnt követett el. A csoport másik fele érveljen amellet, hogy Lennie nem tud felelősséget vállalni azért, amit tett, nincs tudatában a halálnak és a bűnnek. A segítő szövegeket felhasználhatjátok.

c, Miért kellett George-nak úgy döntenie a mű végén, hogy tulajdonképpen ki kell végeznie Lenniet? Mi lett volna Lennie sorsa, ha életben marad?

SEGÍTŐ SZÖVEGEK

1. Az értelmi fogyatékoság meghatározása:

a központi idegrendszer fejlődését befolyásoló örökletes és környezeti hatások eredőjeképpen alakul ki, amelynek következtében az általános értelmi képesség az adott népesség átlagától az első évektől kezdve számottevően elmarad, és amely miatt az önálló életvezetés jelentősen akadályozott.

2. Kb. száz évvel ezelőtt a szociális és egészségügyi ellátó rendszerek még nem működtek olyan humánusan, mint manapság. Az értelmi fogyatékosokkal mostohán bántak. Erről beszél a 4. jelenetben Crooks és túloz. Mi lenne Lennie-vel George nélkül:

CROOKS Megmondjam, mi lenne? Elvisznek a diliházba. Kikötnek, mint a kutyákat. Lesz nyakörved. Olyan leszel, mint én. Lakhatsz egy kutyaólbán.

3. A fogyatékosok erkölcsi nevelhetőségéről:

Értékekre, erkölcsösségre senkit sem lehet megtanítani, igazából csak maga az élet és a példa hathat az érték-érzék és az éthosz alakulására. Éppen ezért, amennyiben meggyőződünk arról, hogy valami mégis megtanítható belőle, annál sikeresebb lesz ez a tevékenység, minél inkább hasonlít az erkölcsismeret tanítása az életre. Jó néhány neves filozófus, pszichológus és pedagógus - köztük Piaget, Kohlberg, Goldmann - határozottan állítja, hogy tanítható az erkölcs, azaz pedagógiai tevékenységgel is befolyásolható az erkölcsi személyiség kialakulása. Heller Ágnes szerint erkölcsöt tanítani nem más, mint tartalmat adni a jót és a rosszat megkülönböztető képességünknek (amely mentális képesség, logikus gondolkodás, problémamegoldás, alkalmazó ítélet, képzelőerő, orientáló érzések, lelkiismeret, odaadás, lelkesedés és szenvedély ötvözetel), erkölcsöt tanulni pedig: e tartalmat bensővé tenni.

(Kapitány István: Tanítható-e az erkölcs? Iskolakultúra 1996/1.)

Az erkölcsi nevelés területén (az enyhe értelmi fogyatékosokban) kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik köteleességtudata.

(Enyhén értelmi fogyatékos tanulók speciális szakiskolájának kerettantervéből)

6. KREATÍV FELADATOK

A, Ajánló egy műsorfüzetbe

A mű címét egy Robert Burns vers néhány sora ihlette: Az egérhez. A mű az embereket az egerekhez hasonló kiszolgáltatott lényeknek mutatja be:

Ember s egér legszebb terve

Gyakran csaló

S öröm helyett bút, keservet

Nyújt a való.

a, Írjatok színházi ajánlót korosztályotok többi tagja számára egy elképzelt színházi műsorfüzetbe vagy színházi előadásokat ajánló oldalra vagy blogba. Tegyétek bele ezt az idézetet és értelmezzétek a segítségével a darab problémáit!

Ha van internetes hozzáférésetek, válasszatok az ajánlótokhoz egy képet is az előadásból a színház honlapjáról!

b, Szívesen rajzoló, festő diákok! Rajzoljátok le azt a jelenetet az előadásból, ami a legjobban tetszett vagy/és amely a legjobban megmutatja ennek az előadásnak az erejét! Lehet ez a színházi ajánlóba készülő illusztráció is.

B, George naplója/levele/vallomása

George már egy éve elvesztette Lenniet, most elhatározza, hogy összefoglalja érzéseit és gondolatait a Lennie-vel töltött idejéről és a gazdaságban történekről. Szembenéz a múlttal és a döntéseivel, az akkori énjével és a saját jellemével. Naplót ír magának vagy vallomást tesz vagy mesél vkinek. Annak megfelelően válasszatok műfajt, hogy milyen sorsot képzeltek el a történekek után egy évvel George-nak!